

Vergaderjaar 2014–2015

29 427

ILO-verdragen

Nr. 107

BRIEF VAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 26 juni 2015

De 104e Internationale Arbeidsconferentie (IAC) van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) vond plaats van 1 juni tot en met 13 juni 2015 in Genève. De interventies van de overheidsdelegatie van het Koninkrijk der Nederlanden tijdens deze IAC verliepen langs de lijnen zoals uiteengezet in de brief die ik u op 13 mei jl. zond (Kamerstuk 29 427, nr. 105)¹, nader toegelicht in mijn brief van 1 juni jl. (Kamerstuk 29 427, nr. 106).

Plenaire vergadering

De plenaire vergadering van de IAC stond dit jaar in het teken van het onderwerp «De toekomst van werk». Op 10 juni jl. sprak ik de plenaire zitting van de IAC toe, waarbij ik nader inging op dit thema. In mijn interventie vroeg ik aandacht voor de grote veranderingen op de arbeidsmarkt die zich wereldwijd voordoen, onder meer als gevolg van de snelle technologische ontwikkelingen, het toenemende aantal flexibele arbeidsrelaties en vergrijzing. Die ontwikkelingen hoeven geen bedreiging te zijn, maar we mogen onze ogen niet sluiten voor mogelijke negatieve gevolgen hiervan voor werknemers. We moeten ons goed voorbereiden op deze veranderingen. Ik heb in dat verband gewezen op het belang van fatsoenlijk werk, ongeacht het type arbeidsrelatie. Verder heb ik aandacht gevraagd voor het belang van duurzame inzetbaarheid van mensen en het faciliteren van de overgang naar ander werk. De discussie werd gevoerd op basis een rapport opgesteld door Directeur-Generaal IAO Guy Ryder over de toekomst van werk. Ik heb het voornemen van de IAO om dit thema de komende jaren een centrale plaats te geven in het werk van de organisatie van harte ondersteund.

¹ Daar waar in dit verslag wordt gesproken over «Nederland» of «Nederlandse inzet» betreft dit ook de overige landen van het Koninkrijk, tenzij anders aangegeven of wanneer het gaat om zaken die specifiek het land Nederland betreffen, zoals ratificaties.

Ook mijn gesprekken met onder andere DG IAO, de Nederlandse sociale partners en collega's uit andere EU-landen stonden in het teken van het tijdig en adequaat inspelen op de grote veranderingen op de arbeidsmarkt.

Programma en Begroting

De IAC heeft in brede eensgezindheid ingestemd met de Programma- en Budgetvoorstellen voor 2016–2017. Het programma voor de komende twee jaar richt zich op tien beleidsprioriteiten. Dit betekent een nadere prioritering ten opzichte van de op dit moment gehanteerde negentien strategische uitkomsten. DG IAO kent hierbij veel gewicht toe aan het belang van goede arbeidsomstandigheden wereldwijd en aan de samenwerking tussen de IAO en het bedrijfsleven.

Een specifieke zaak gerelateerd aan de IAO-begroting betrof Oezbekistan, dat het stemrecht tijdens de IAC verloren had in verband met een betalingsachterstand. Het land, dat actief samenwerkt met de IAO om kinderarbeid in de katoenpluk uit te bannen, heeft een betalingsregeling kunnen treffen waarbij het in termijnen het nog verschuldigde bedrag voldoet. Nederland kon instemmen met het toekennen van het stemrecht aan Oezbekistan, temeer omdat – mocht Oezbekistan niet leveren – het stemrecht op ieder moment weer opgeschort kan worden.

Toetreding Cook Islands

De IAC heeft de Cook Islands als 186e lid van de IAO verwelkomd. Aangezien de Cook Islands geen lid is van de Verenigde Naties was hiervoor een stemming noodzakelijk. Bij deze stemming bleek ruime steun voor toetreding.

Informatie en rapporten inzake de toepassing en naleving van verdragen en aanbevelingen

Het Conferentiecomité inzake de toepassing en naleving van arbeidsnormen (CAS), dat de afgelopen twee jaar moeizaam werkte door een fundamenteel verschil tussen werkgevers en werknemers over het stakingsrecht, functioneerde dit jaar goed. Het Comité bereikte over alle 24 besproken zaken overeenstemming over gezamenlijke conclusies. Ik ben verheugd dat het akkoord zoals bereikt tijdens de Beheersraad in maart jl. (zie mijn brief van 13 mei 2015, Kamerstuk 29 427, nr. 105) de basis heeft gelegd voor het goede functioneren van het toezichtmechanisme tijdens deze IAC.

Een zaak die in het oog sprong was die van Qatar, dat aangesproken werd op de slechte arbeidsomstandigheden voor arbeidsmigranten. Nederland heeft zich in EU-overleg ervoor ingezet dat de EU een stevig signaal liet horen tijdens de behandeling van deze zaak. Op de Beheersraad van november a.s. zal Qatar rapporteren over de voortgang in de toegezegde bevordering van de positie van arbeidsmigranten.

De algemene thematische discussie in het CAS richtte zich dit jaar op de positie van werknemers in de agrarische sector. Er was brede overeenstemming over het belang van het verbeteren van de organisatiegraad en de maatschappelijke participatie van werknemers in de landbouw. De IAO kan een belangrijke rol spelen bij het geven van trainingen en het uitwisselen van ervaringen op dit gebied. De vergadering riep de IAO verder op om bij de programma's die het ontwikkelt maximaal gebruik te maken van nieuwe communicatiemiddelen om gemarginaliseerde groepen te bereiken. De IAO zal de uitkomsten van deze discussie

meewegen bij het invullen van het nieuwe werkprogramma op het punt van fatsoenlijk werk in de economie van landelijke gebieden. Daarnaast zal het bureau van de IAO de uitkomsten verwerken in de voorbereiding van de discussie over Fundamentele Principes en Rechten tijdens de IAC van 2017.

Kleine en middelgrote ondernemingen en schepping van fatsoenlijke en productieve werkgelegenheid

Het comité over het midden- en kleinbedrijf en het creëren van fatsoenlijke en productieve werkgelegenheid voerde een algemene discussie over MKB-beleid. Rekening houdend met het belang van het MKB voor werkgelegenheid en groei en de belemmeringen die het MKB ervaart (bijvoorbeeld bij het verkrijgen van financiering) gaan de conclusies in op de rollen van overheden, werkgevers en werknemers. Het gaat dan bijvoorbeeld om het creëren van een klimaat waarin bedrijven kunnen floreren en arbeidsrechten van de werknemers worden gerespecteerd. Sociale partners worden opgeroepen om de sociale dialoog zo vorm te geven dat ook de belangen van MKB-ondernemingen en hun werknemers goed worden meegenomen. Belangrijk aandachtspunt is de tekortschietende kwaliteit van de banen in het MKB. De conclusies benadrukken dat er meer inzicht moet komen in de kwaliteit van banen en in de effectiviteit van beleid gericht op het MKB. De IAO heeft op dit vlak een duidelijke rol en dient de lidstaten hierbij te ondersteunen in samenwerking met andere relevante internationale organisaties.

De voorlopige tekst van de conclusies is terug te vinden op http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---relconf/documents/meetingdocument/wcms_375347.pdf

Overgang van de informele naar de formele economie: nieuwe aanbeveling

Het comité dat zich boog over het opstellen van een aanbeveling over de overgang van de informele naar de formele economie bereikte eerder dan voorzien brede overeenstemming over de tekst van de aanbeveling. De aanbeveling is met grote meerderheid tijdens de plenaire vergadering van de IAC aangenomen. Nederland stemde vóór de aanbeveling, omdat zij past in de Nederlandse doelstelling om fatsoenlijk werk te realiseren voor alle werknemers, dus ook voor degenen die (nu nog) werkzaam zijn in de informele economie. De aanbeveling is de eerste internationale arbeidsstandaard specifiek gericht op de informele economie en beoogt onder meer om de overgang van werknemers en «economic units» (niet alleen bedrijven, maar ook coöperaties etc.) van de informele naar de formele economie te bevorderen en daarbij de fundamentele rechten van alle werknemers te respecteren. De aanbeveling is naar verwachting vooral voor betekenis voor ontwikkelingslanden, waar (afhankelijk van de regio) tussen de 45 en 90% van de werknemers in de informele economie werkzaam is.

De voorlopige tekst van de aanbeveling is te vinden op http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---relconf/documents/meetingdocument/wcms_375341.pdf

Terugkerende discussie: Sociale bescherming

Het comité over sociale bescherming voerde een algemene discussie over de onderwerpen (i) loonbeleid, (ii) werktijdregelingen, (iii) veilige en gezonde werkomgeving en (iv) bescherming van het moederschap. Overheden, werkgevers en werknemers spraken onder meer over de rol

van arbeidsbescherming in relatie tot de opkomst van nieuwe vormen van werk en over prioriteiten voor de IAO voor de komende jaren. In de conclusies over arbeidsbescherming wordt benadrukt dat loonbeleid, werktijden, gezond en veilig werken en moederschapbescherming in onderlinge samenhang moeten worden gezien. Partijen dienen in het bijzonder prioriteit te geven aan initiatieven rondom de reikwijdte, het beschermingsniveau en toepassing en naleving van verdragen op het gebied van arbeidsbescherming. Ook worden prioriteiten voor de IAO, sociale partners en overheden geïdentificeerd om dit doel te bereiken. Deze prioriteiten zijn onder meer de effectieve implementatie van IAO-verdragen over arbeidsbescherming en het door de ILO ondersteunen van lidstaten door kennis- en capaciteitsopbouw, technische assistentie, uitwisseling van *good practices* en het monitoren en evalueren van beleid. Overheden, sociale partners en de IAO moeten in het bijzonder aandacht besteden aan arbeidsbescherming in kleine en middelgrote ondernemingen en het promoten van arbeidsbescherming via het beleid over openbare aanbestedingen. Tot slot dienen partijen mede met het oog op de discussie over *global supply chains* tijdens de 105^e IAC van volgend jaar prioriteit te geven aan arbeidsbescherming in toeleveringsketens.

Nederland heeft het belang onderstreept van bevordering van fatsoenlijk loon voor iedereen, waarbij een goede arbeidsbescherming en veilig en gezond werk voor alle werknemers van groot belang zijn, ongeacht type arbeidsrelatie en arbeidsduur. Ook hecht Nederland belang aan speciale aandacht voor kwetsbare werknemers.

De voorlopige tekst van de conclusies is terug te vinden op http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---relconf/documents/meetingdocument/wcms_375385.pdf.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
L.F. Asscher